Chương 6
ĐẶC ĐIỂM, Ý NGHĨA LỊCH SỬ VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM

Quan hệ Việt Nam - Lào là mối quan hệ đặc biệt được Chủ tịch Hồ Chí Minh, Chủ tịch Cay-xỏn Phôm-vi-hản và Hoàng thân Xu-pha-nu-vông đặt nền móng; là sự kế thừa thành quả xây dựng tình đoàn kết chiến đấu bắt nguồn từ Đảng Cộng sản Đông Dương, được Đảng Lao động Việt Nam và Đảng Nhân dân Lào kế tục và phát huy trong sự nghiệp đấu tranh chống kẻ thù chung và sự nghiệp xây dựng hai nước Việt Nam - Lào phát triển bền vững. Mối quan hệ đó đã được hai Nhà nước, hai Mặt trận đoàn kết dân tộc, hai quân đội và nhân dân hai nước dày công vun đắp vì lợi ích chung của hai dân tộc và của mỗi dân tộc.

Trải qua quá trình xây dựng và phát triển, các thế hệ lãnh đạo hai Đảng, hai Nhà nước và các tổ chức quần chúng của cả hai nước đã luôn trung thành với lý tưởng xã hội chủ nghĩa, luôn giữ gìn và phát huy tình hữu nghị trong sáng, thủy chung, luôn chăm lo bồi đắp tình đoàn kết hữu nghị đặc biệt giữa hai nước ngày càng bền vững.

Trên nền tảng chính trị vững chắc và trên cơ sở tình đoàn kết, hữu nghị đặc biệt giữa hai nước Việt Nam - Lào, các địa phương giữa hai nước Việt Nam - Lào có mối quan hệ gần gũi về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội và có lịch sử quan hệ cộng đồng lâu đời đã dần dần hình thành những mối quan hệ hữu nghị đặc biệt theo từng địa bàn và địa phương, góp phần xây đắp tình hữu nghị đặc biệt của cả hai nước thêm vững chắc. Mối quan hệ đặc biệt giữa tỉnh Quảng Bình của Việt Nam và hai tỉnh Khăm Muộn và Savannakhet của Lào để lại nhiều dấu ấn sâu đậm trong tình cảm của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân địa phương. Mối quan hệ đó thể hiện sinh động

tình hữu nghị đặc biệt Việt Nam - Lào được hình thành trên địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet cùng có đặc điểm lịch sử - xã hội tương đồng, vốn có truyền thống đấu tranh cách mạng kiên cường, đã luôn kề vai, sát cánh bên nhau trong cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc trước đây và trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ quê hương, đất nước hiện nay.

Từ thực tiễn hơn nửa thế kỷ xây dựng và phát triển mối quan hệ hữu nghị giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet, đặc biệt là quá trình lịch sử xây dựng quan hệ hữu nghị, hợp tác đặc biệt Việt Nam - Lào trong giai đoạn 1954-2015 có thể rút ra đặc điểm, ý nghĩa lịch sử và bài học kinh nghiệm sau:

6.1. Đặc điểm nổi bật trong mối quan hệ hữu nghị, hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet

Ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đều có những yếu tố tương đồng về đặc điểm tự nhiên và điều kiện kinh tế - xã hội, là cơ sở thuận lợi để xây dựng quan hệ hữu nghị và hợp tác cùng phát triển

Về mặt tự nhiên, địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet nằm trong vùng kiến tạo Bắc Trường Sơn, là nơi hội tụ các đặc điểm địa hình chứa đựng yếu tố đa dạng địa hình và đa dạng sinh học Bắc - Nam. Hai mái Đông và Tây Trường Sơn đều là điểm tựa cho sự phát triển địa hình theo hai hướng Đông và Tây. Phát triển theo hướng Đông là chuỗi địa hình gắn kết với vùng gò đồi và vùng đồng bằng ven biển, tạo nên vùng sinh thái lâm - nông nghiệp và thủy sản nước mặn của Quảng Bình, còn phát triển về hướng Tây theo chuỗi địa hình vùng rừng núi kết nối với vùng bán sơn địa kéo đến tận vùng lưu vực sông Mê Kông là địa bàn phát triển của hai tỉnh Khăm Muộn và Savannakhet.

Cả ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đều có nguồn tài nguyên vô cùng phong phú, đa dạng, trong đó tài nguyên rừng được xếp vào loại phong phú bậc nhất của hai nước Việt Nam và Lào. Đây cũng là khu vực giàu tài nguyên khoáng sản. Đặc biệt, giữa tỉnh Quảng Bình và tỉnh Khăm Muộn có một hệ thống địa hình

karst rộng lớn, bao phủ cả khu vực hai bên sườn Đông và sườn Tây Trường Sơn. Đó là khối núi đá vôi Phong Nha - Kẻ Bàng của Quảng Bình và Hin - Nậm Nô của Khăm Muộn, trong đó chứa đựng nhiều giá trị có ý nghĩa toàn cầu về giá trị địa chất, địa mạo, giá trị đa dạng sinh học,… Từ những năm đầu của thế kỷ XX, Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên Hiệp quốc (UNESCO) đã chính thức đề nghị cả hai nước Việt Nam và Lào cùng phối hợp nghiên cứu để đề xuất công nhận Di sản Thiên nhiên thế giới cho cả khu vực khối karst Phong Nha - Kẻ Bàng / Hin - Nậm Nô, nhưng do chưa hội đủ các kết quả nghiên cứu đồng bộ của cả hai bên nên năm 2003 UNESCO mới chỉ công nhận Phong Nha - Kẻ Bàng là Di sản Thiên nhiên thế giới. Tuy vậy, UNESCO vẫn đặt toàn bộ khu vực Phong Nha - Kẻ Bàng / Hin - Nậm Nô vào kế hoạch về bảo tồn các giá trị toàn cầu, trong đó đặc biệt chú trọng nghiên cứu và bảo tồn các giá trị toàn cầu về địa chất, địa mạo, hang động và đa dạng sinh học. Đây là yếu tố quan trọng, mở ra khả năng to lớn cho sự hợp tác của ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet trong việc bảo tồn tài nguyên và tổ chức khai thác tài nguyên thiên nhiên phục vụ phát triển kinh tế - xã hội, bảo vệ quốc phòng - an ninh. Cũng chính sự tương đồng này đã gợi mở khả năng hợp tác phát triển du lịch trên trục hành lang Đông - Tây mà các điểm đến tại ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet sẽ là trọng tâm của hệ thống các tour - tuyến du lịch xuyên quốc gia, thu hút hàng triệu du khách đến với các trung tâm du lịch có giá trị toàn cầu gắn với ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet.

Cũng từ sự tương đồng về điều kiện tự nhiên như vậy nên trong suốt tiến trình lịch sử, cộng đồng cư dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đều có sự tương đồng về phát triển kinh tế - xã hội dựa trên ba lĩnh vực kinh tế chính là lâm nghiệp, nông nghiệp và ngư nghiệp, trong đó nông - lâm nghiệp đóng vai trò chính yếu.

Trong quá khứ, cộng đồng các dân tộc sinh sống trên địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet sống dựa vào tài nguyên thiên nhiên, trong đó chủ yếu là tài nguyên rừng. Dần dần,

cùng với sự phát triển của xã hội và nhu cầu bảo vệ môi trường thiên nhiên, đại đa số cư dân chuyển dần sang kinh tế sản xuất với việc trồng rừng, phát triển nông nghiệp. Trong quá trình đó, nhân dân ba tỉnh đều có thể chia sẻ những kinh nghiệm trong tổ chức sản xuất, kỹ thuật canh tác và những dịch vụ phục vụ cho phát triển kinh tế - xã hội. Nhân dân ba tỉnh đã tìm được những mô hình gần gũi trong phát triển kinh tế nông, lâm nghiệp và sẵn sàng hỗ trợ lẫn nhau trước những khó khăn của mỗi bên để cùng phát triển.

Cùng với sự tương đồng về đặc điểm tự nhiên và điều kiện phát triển kinh tế, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet còn có sự tương đồng về văn hóa - xã hội. Bên cạnh những sắc thái văn hóa riêng của mỗi tộc người, dân cư ba tỉnh cũng có những truyền thống và tập quán văn hóa tương đồng như sự đề cao tính cộng đồng, sự cởi mở, gần gũi trong sinh hoạt, lòng nhân ái và bao dung. Phần lớn cư dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đều theo đạo Phật và đều đề cao truyền thống thờ phụng gia tiên. Nhiều lễ nghi và tập quán truyền thống của các tộc người sinh sống trên địa bàn ba tỉnh như tập quán sản xuất, tập quán sinh hoạt, ma chay, cưới xin, lễ hội... đều giản đơn về nghi lễ nhưng được thực hiện với một tinh thần tôn nghiêm và hướng thiện. Vì thế, trong các sinh hoạt cộng đồng của nhân dân ba tỉnh không hề có sự ngăn cách về nghi thức, cấm kỵ nên thu hút sự tham gia của đông đảo công chúng và tạo ra cơ hội gần gũi, thân thiện.

Có thể nói, sự tương đồng về các yếu tố tự nhiên, kinh tế, xã hội là môi trường hết sức thuận lợi để thúc đẩy quá trình hợp tác hữu nghị giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet.

Quan hệ hữu nghị Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là quan hệ cộng đồng các dân tộc có lịch sử lâu đời, là tiền đề quan trọng để xây dựng tình hữu nghị bền vững

Địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet vốn là nơi quần tụ và sinh sống của hàng chục dân tộc sống dựa lưng vào dãy Trường Sơn. Trong suốt tiến trình lịch sử hàng nghìn năm của

hai dân tộc Việt Nam – Lào, các cộng đồng cư dân trên hai sườn Đông và Tây Trường Sơn thuộc địa bàn ba tỉnh là những địa phương có mối quan hệ cộng đồng lâu đời nhất. Nhờ có các con đường xuyên Trường Sơn, tạo ra sự liên thông giữa địa bàn ba tỉnh. Hầu hết các tộc người bản địa trên địa bàn ba tỉnh đều xuất hiện từ rất sớm. Họ đều là chủ nhân của nền Văn hóa Hòa Bình, văn hóa đá mới, sơ kỳ thời đại kim khí và trở thành những tộc người có mối quan hệ gắn kết trong suốt thời kỳ lịch sử cổ trung đại. Các nhà khoa học nước ngoài, các nhà khoa học Việt Nam và Lào đã phát hiện trên địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet nhiều di chỉ khảo cổ học có chung đặc điểm văn hóa, có niên đại từ hàng chục nghìn năm trước. Từ lâu đời, trên địa bàn ba tỉnh đã có sự xen cư của các tộc người thuộc nhóm ngôn ngữ Việt - Mường, Môn - Khơmer, Tày - Thái, Tạng - Miến. Trong nhiều thế kỷ, đã từng có những cuộc di dân của các nhóm người từ phía Tây Trường Sơn sang sinh sống ở phía Đông Trường Sơn và nay đã thành công dân Việt Nam như người Vân Kiều, Ma Coong, Khùa, Trì... Ngược lại, một số nhóm người trong cộng đồng người Chứt và người Mường cũng đã di cư từ phía Đông sang phía Tây Trường Sơn để rồi trở thành công dân của nước Lào. Nhiều cư dân là công dân của hai nước nhưng lại có quan hệ họ hàng từ rất lâu đời. Trong suốt chiều dài lịch sử hai nước Việt Nam - Lào, các dân tộc sinh sống trên địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã sớm biết nương dựa vào nhau, cùng nhau xây dựng bản làng, tổ chức sản xuất và khai thác tài nguyên, ổn định đời sống và đã sớm đoàn kết hợp tác với nhau trong cuộc đấu tranh chống kẻ thù xâm lược.

Dưới thời phong kiến, đặc biệt là trong thời kỳ Việt Nam và Lào bị thực dân Pháp xâm lược, nhiều người Quảng Bình đã di cư sang Lào tìm con đường làm ăn, sinh sống. Một bộ phận lớn trong đó đã định cư tại hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet và trở thành công dân của Lào, tồn tại qua nhiều thế hệ. Cộng đồng người Việt ở đây được chính quyền và nhân dân hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet đùm bọc, che chở thương yêu giúp đỡ nhau trong cuộc sống, cùng hy sinh xương máu và đóng góp mồ hôi, công sức cho

sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước Lào thân yêu. Cũng trong những giai đoạn lịch sử ấy, nhiều con em của nhân dân hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet đã đến Quảng Bình học tập, sinh sống, được chính quyền và nhân dân Quảng Bình thương yêu, đùm bọc, giúp đỡ và đào tạo họ trở thành những cán bộ ưu tú của hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet. Nhiều cơ sở phúc lợi và thiết chế cộng đồng đã được xây dựng tại Quảng Bình để dành riêng cho con em Lào nói chung và con em hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet đến sinh sống, an dưỡng và học tập. Trong thời gian ở Quảng Bình, cán bộ và các chiến sĩ cách mạng cũng như con em nhân dân hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet đã tham gia đóng góp vào sự nghiệp đấu tranh chống giặc ngoại xâm và xây dựng quê hương Quảng Bình. Những trao đổi, giao thương giữa các khu vực của ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet được giữ vững trong mọi điều kiện, xuyên qua nhiều thời kỳ lịch sử đã tạo cho mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet càng thắt chặt và bền vững.

Chính mối quan hệ lâu đời giữa các cộng đồng người sinh sống trên địa bàn ba tỉnh vừa là tiền đề, vừa là nền tảng xã hội quan trọng để từ đó tiếp tục xây dựng mối quan hệ hữu nghị, hợp tác bền vững giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet.

Mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là sự thể hiện bằng thực tiễn sinh động mối quan hệ hữu nghị đặc biệt của hai nước Việt Nam - Lào

Trong tiến trình phát triển lịch sử nhân loại, giữa một số quốc gia và dân tộc đã hình thành các liên minh quốc tế, các mối quan hệ hữu nghị và hợp tác, nhưng có thể nói chỉ có mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba nước Đông Dương nói chung, giữa Việt Nam và Lào nói riêng được thể hiện qua thực tiễn quan hệ hữu nghị, hợp tác bền vững giữa các địa phương trong hai nước vốn có mối quan hệ gần gũi mà ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là một mẫu hình đã phản ánh đầy đủ và sinh động tính chất "đặc biệt" của mối quan hệ hữu nghị và hợp tác này.

Tính chất "đặc biệt" của mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet chính là sự gần gũi về đặc điểm lịch sử, văn hóa của cộng đồng dân cư sống trên địa bàn ba tỉnh. Sự gần gũi đó được thể hiện từ trong đời sống cụ thể hàng ngày của các cộng đồng dân tộc cùng dựa lưng vào dãy Trường Sơn để sinh tồn và phát triển. Quá trình nghiên cứu lịch sử, văn hóa giữa các tộc người trong ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã phát hiện nhiều yếu tố giao thoa văn hóa của các cộng đồng cận cư, trong đó tộc người này thụ ứng những giá trị văn hóa thích hợp của tộc người kia và dần dần chuyển hóa thành văn hóa chính thống của mình. Điều đó thể hiện rất rõ ở những nét tương đồng trong tập quán sinh hoạt cộng đồng làng bản của các cộng đồng người thuộc các nhóm ngôn ngữ Việt - Mường, Môn - Khơmer và các cộng đồng người thuộc nhóm ngôn ngữ Tày - Thái và Tạng - Miến. Bên cạnh những sắc thái văn hóa độc đáo của từng tộc người thì những biến thể văn hóa đã tạo ra sự gần gũi giữa các nhóm người cận cư ở ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet được trao truyền từ thế hệ này sang thế khác và dần dần trở thành mối gắn kết văn hóa tất yếu giữa nhân dân ba tỉnh. Điều đó đã cho thấy mối quan hệ truyền thống giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là hình ảnh thu nhỏ hết sức điển hình của tình hữu nghị và hợp tác đặc biệt của hai nước Việt Nam - Lào.

Cùng với sự phản ánh chung về tự nhiên, văn hóa và lịch sử thì nét nổi bật, làm nên tính chất đặc biệt của mối quan hệ hữu nghị và hợp tác Việt Nam - Lào thể hiện qua mối quan hệ giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet chính là truyền thống đoàn kết chiến đấu hình thành từ rất lâu đời. Ở bất cứ thời kỳ nào trong tiến trình lịch sử chống ngoại xâm của hai dân tộc Việt Nam và Lào, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet luôn có mối quan hệ hữu nghị, hợp tác bền vững để cùng chống kẻ thù chung.

Trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, địa bàn Bình Trị Thiên của Việt Nam và địa bàn Trung Lào đều là chiến trường chính, là nơi tranh chấp quyết liệt giữa lực lượng cách mạng và phản cách mạng, giữa lực lượng yêu nước và thế lực thực

dân - đế quốc xâm lược. Xuyên suốt cả hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ, cục diện chiến tranh trên địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là sự phản ánh so sánh lực lượng trên địa bàn cả hai nước Việt Nam và Lào. Nhân dân ba tỉnh đã vận dụng thành công đường lối chiến tranh nhân dân do hai Đảng và hai Nhà nước đề ra. Thắng lợi của đường lối và nghệ thuật chiến tranh cách mạng mà nhân dân và lực lượng vũ trang cách mạng dành được trên địa bàn ba tỉnh cũng đồng thời phản ánh thắng lợi của lực lượng cách mạng hai nước Việt Nam và Lào qua từng chặng đường lịch sử.

Sau khi hai nước kết thúc thắng lợi sự nghiệp kháng chiến chống Mỹ, cùng bước vào công cuộc hàn gắn vết thương chiến tranh, khôi phục kinh tế và từng bước đưa đất nước phát triển theo đường lối đổi mới do hai Đảng, hai Nhà nước đề ra thì thực tiễn diễn ra trên địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet cũng phản ánh nét chung của tình hình hai nước Việt Nam - Lào. Những thử thách gay gắt về chính trị, tư tưởng, về việc lựa chọn phương thức và lộ trình thích hợp để bứt phá ra khỏi khủng hoảng đặt ra cho hai nước Việt Nam và Lào trong thời kỳ đầu thực hiện công cuộc đổi mới thì đó cũng chính là những thử thách đặt ra cho Đảng bộ và nhân dân ba tỉnh. Trong quá trình phấn đấu thực hiện các quyết sách của công cuộc đổi mới, để vượt qua thử thách, bên cạnh sự nỗ lực của mỗi địa phương, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet luôn nhận được sự lãnh đạo, chỉ đạo sát sao của hai Đảng, hai Nhà nước, sự hợp tác, giúp đỡ của các ngành, các cấp và các địa phương của hai nước Việt Nam - Lào. Vì thế, mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh là sự phản ánh tinh thần hợp tác và hữu nghị của cả hai nước Việt Nam và Lào.

Mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là mối quan hệ đa dạng, toàn diện và có ý nghĩa chiến lược

Ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet cùng có vị trí quan trọng trong tiến trình lịch sử phát triển của hai nước Việt Nam và Lào, là nơi hội tụ các yếu tố có ý nghĩa quyết định để hình thành mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đa dạng, toàn diện.

Về chính trị, quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là sự thể hiện bằng thực tiễn sinh động mối quan hệ chính trị giữa Đảng Lao động Việt Nam (nay là Đảng Cộng sản Việt Nam) và Đảng Nhân dân Lào (nay là Đảng Nhân dân Cách mạng Lào). Giữa cấp ủy Đảng ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã thiết lập được mối quan hệ quốc tế ngay từ trong thời kỳ đấu tranh giành chính quyền và được kế tục trong suốt thời kỳ thực hiện công cuộc xây dựng đất nước theo đường lối đổi mới của Đảng. Cấp ủy Đảng ba tỉnh đã thường xuyên hợp tác trong việc hoạch định các đường lối và chủ trương tiến hành cuộc cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân, trao đổi cho nhau những bài học kinh nghiệm trong công tác xây dựng Đảng, lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện đường lối chiến tranh nhân dân, xây dựng lực lượng quốc phòng toàn dân, tổ chức lực lượng chiến tranh du kích đánh bại các âm mưu chiến lược của kẻ thù, kinh nghiệm xây dựng cơ sở cách mạng và xây dựng hậu phương cho chiến tranh, kinh nghiệm quản lý và xây dựng vùng giải phóng,...

Sau thắng lợi của hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, cấp ủy Đảng ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet thực hiện đường lối hữu nghị và hợp tác giữa hai Đảng, tiếp tục thúc đẩy mối quan hệ hữu nghị và hợp tác trên lĩnh vực xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội, bảo vệ quốc phòng - an ninh.

Nhận thức đầy đủ tầm quan trọng và ý nghĩa chiến lược của quá trình hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet, mỗi khi các tỉnh Khăm Muộn và Savannakhet có yêu cầu, cấp ủy Đảng tỉnh Quảng Bình lập tức chỉ đạo các ban, ngành, đơn vị và các địa phương đáp ứng kịp thời các điều kiện vật chất và tinh thần giúp hai tỉnh bạn vượt qua khó khăn, hoàn thành các nhiệm vụ chính trị đề ra. Tinh thần hữu nghị và hợp tác giữa Đảng bộ ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là sự thể hiện sinh động mối quan hệ hữu nghị và hợp tác chặt chẽ giữa hai Đảng đang đảm nhận sứ mệnh lãnh đạo sự nghiệp cách mạng của hai nước Việt Nam và Lào.

Tính đa dạng và toàn diện trong mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet còn được

thể hiện trong mối quan hệ giữa hai nhà nước thể hiện qua sự hỗ trợ và hợp tác lẫn nhau của chính quyền ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet.

Dưới thời kỳ phong kiến, nhiều tộc người trong ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet sống xen cư lẫn nhau, dẫn đến hiện tượng di dân tự do trên địa bàn ba tỉnh. Chính điều đó đã làm nảy sinh một số khó khăn trong quản lý của chính quyền ba tỉnh. Dần dần, hệ thống chính quyền ba tỉnh dưới thời phong kiến đã bắt đầu nhận thức được tầm quan trọng của mối quan hệ này nên không những không gây khó khăn mà còn tạo điều kiện giúp đỡ họ ổn định đời sống và công ăn việc làm. Hiện nay, một số hộ gia đình sống dọc biên giới ở hai sườn Đông và Tây Trường Sơn vẫn còn lưu giữ những giấy tờ tùy thân và bằng sắc của chính quyền cả hai bên Việt Nam và Lào. Sau ngày cách mạng Việt Nam và cách mạng Lào thành công (năm 1945), chính quyền ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã cùng phối hợp quản lý địa bàn, phối hợp giữ gìn an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội vùng biên, phối hợp truy bắt các nhóm gián điệp, biệt kích và các tổ chức phản động âm mưu chống phá phong trào cách mạng hai nước. Tinh thần hợp tác, hữu nghị đã được nâng lên đỉnh cao trong thời kỳ cả ba tỉnh cùng xây dựng cuộc sống mới theo đường lối đổi mới của hai Đảng. Ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã ký một số các văn bản quy định và cam kết hợp tác trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ quê hương, đất nước, thường xuyên trao đổi các đoàn đại diện của mỗi tỉnh đến thăm, làm việc, học tập và tổ chức thực hiện chương trình hợp tác giữa ba tỉnh.

Đồng thời với chương trình hữu nghị, hợp tác của Đảng bộ, chính quyền, các đoàn thể chính trị, xã hội trong ba tỉnh như Mặt trận, Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ, Hội Cựu chiến binh... đều có các chương trình hợp tác thiết thực, thường xuyên trao đổi, học tập kinh nghiệm và giúp nhau tổ chức các hoạt động quần chúng tham gia vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc của nhân dân mỗi nước.

Tinh thần hữu nghị và hợp tác trên lĩnh vực quân sự được xuyên suốt cả thời kỳ đấu tranh chống ngoại xâm và thời kỳ xây dựng đất nước. Đỉnh cao của tinh thần hữu nghị và hợp tác trên lĩnh vực này

được thể hiện trong thời kỳ các lực lượng quân tình nguyện Việt Nam sát cánh chiến đấu bên cạnh quân đội cách mạng Lào trong những năm kháng chiến chống thực dân Pháp và trong kháng chiến chống Mỹ. Nhiều cán bộ, chiến sĩ trong lực lượng vũ trang Quảng Bình đã anh dũng hy sinh hoặc để lại một phần cơ thể mình trên các mặt trận ở hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet. Nhân dân hai tỉnh đã coi họ như con em của mình, hết lòng chăm sóc, giúp đỡ con em Quảng Bình hoàn thành nhiệm vụ trên đất Lào anh em. Nhân dân hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet cũng đã đóng góp nhân tài, vật lực, cùng các lực lượng bộ đội, thanh niên xung phong và nhân dân Quảng Bình mở đường Trường Sơn từ Quảng Bình, xuyên qua địa bàn hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet, đưa lực lượng chi viện của miền Bắc Việt Nam vào chiến trường. Có thể nói, tình hữu nghị và hợp tác ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã mang lại những đóng góp quan trọng làm nên chiến thắng trên chiến trường hai nước nói chung, chiến trường miền Trung Việt Nam và Hạ Lào nói riêng.

Sau hòa bình lập lại, cả ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đều triển khai các chương trình hợp tác toàn diện trên tất cả các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, y tế, giáo dục. Ba tỉnh thường xuyên thông báo cho nhau tình hình phát triển của mỗi địa phương và tổ chức triển khai các chương trình hợp tác trước mắt và dài hạn để hỗ trợ nhau cùng phát triển. Đó là sự hợp tác đa dạng và toàn diện, mang lại nhiều hiệu quả thiết thực và có ý nghĩa chiến lược, là yếu tố quan trong góp phần vào thành công của mỗi tỉnh trên con đường xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội theo đường lối đổi mới của hai Đảng và hai Nhà nước Việt Nam - Lào.

Mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã trải qua thử thách trong quá trình đấu tranh chống ngoại xâm và trong công cuộc xây dựng quê hương, đất nước, thể hiện sự trường tồn trên con đường phát triển của hai dân tộc

Tiến trình lịch sử phát triển của ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet diễn ra không đồng đều và có nhiều thăng trầm. Do vị thế địa lý, vùng đất ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet có

khí hậu khắc nghiệt, thường xuyên hứng chịu thiên tai, gây nhiều khó khăn trong sản xuất và đời sống. Đồng thời, do đặc điểm lịch sử, đây là vùng đất thường xuyên diễn ra những tranh chấp khốc liệt giữa các thế lực phong kiến cát cứ, là vùng đất hứng chịu sự đánh phá tàn khốc nhất trong hai cuộc kháng chiến của thực dân Pháp và đế quốc Mỹ.

Do đặc điểm địa lý và lịch sử, vùng đất ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là địa bàn chiến tranh "cài răng lược". Cũng trong một thời kỳ của chiến tranh cách mạng, vùng đất này thường xuyên thay đổi chính quyền, khi là vùng tự do, là hậu cứ của lực lượng kháng chiến, cũng có khi trở thành vùng tạm chiếm của địch. Có những thời kỳ, phía Quảng Bình bên kia Đông Trường Sơn đã được giải phóng nhưng hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet phía bên Tây Trường Sơn vẫn còn nằm trong vùng tranh chấp giữa lực lượng kháng chiến và bọn phản động người Lào.

Trong bối cảnh hình thái chiến tranh cách mạng trên đất Trung và Hạ Lào diễn ra hết sức phức tạp, lực lượng cách mạng Lào và lực lượng phản động đều tranh thủ mọi điều kiện, huy động mọi khả năng để tiến hành cuộc tranh chấp lấn đất, dành dân. Các thế lực phản động thường xuyên tuyên truyền xuyên tạc mối quan hệ Việt Nam - Lào, hòng làm lung lay, suy yếu và phá hoại tình đoàn kết Việt Nam - Lào nói chung và tình hữu nghị hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet nói riêng.

Tình hình thực tế trên đã đặt mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet trước những thử thách gay gắt.

Trung thành với lý tưởng cách mạng mà hai Đảng, hai Nhà nước và nhân dân hai nước Việt Nam - Lào đang theo đuổi, trong mọi tình huống khó khăn phức tạp, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet vẫn giữ vững ý chí cách mạng kiên cường, vững vàng trước mọi thử thách, luôn luôn tôn trọng các nguyên tắc hợp tác quốc tế và lợi ích sống còn mà nhân dân ba tỉnh đã xây đắp suốt chiều dài lịch sử. Mặc dù thường xuyên bị đế quốc và các thế lực phản động trong nước và quốc tế bao vây, o ép, cưỡng bức, các nhóm vũ trang phản động, bọn thổ phỉ Lào và các nhóm

phản động người Việt lén lút phá hoại an ninh chính trị và đe dọa cuộc sống bình yên của cộng đồng các dân tộc, nhưng nhân dân ba tỉnh không quản ngại hy sinh, kiên cường, anh dũng chiến đấu đập tan các thế lực phản động, đấu tranh chống lại mọi xuyên tạc của kẻ thù, giữ vững tình đoàn kết chiến đấu trong sáng, thủy chung của ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet. Tình hữu nghị và hợp tác ba tỉnh thực sự trải qua những thử thách trong chiến tranh cách mạng, càng trở nên bền vững hơn bao giờ hết.

Kế thừa truyền thống hữu nghị, hợp tác trong quá trình đấu tranh cách mạng, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet tiếp tục đưa tình hữu nghị, hợp tác giữa ba tỉnh lên một đỉnh cao mới trong thời kỳ xây dựng xã hội mới. Cả ba tỉnh bước ra từ chiến tranh với rất nhiều khó khăn, thiếu thốn. Hai cuộc chiến tranh xâm lược của thực dân Pháp và đế quốc Mỹ đã tàn phá nặng nề vùng đất ba tỉnh. Sau ngày hòa bình lập lại, nhân dân ba tỉnh hầu như phải xây dựng lại toàn bộ cơ sở vật chất cho sản xuất và đời sống. Trong khi đó, tàn quân của chế độ cũ và các thế lực phản động quốc tế vẫn còn tiếp tục nuôi dưỡng âm mưu phá hoại thành quả cách mạng, tiếp tục có những hoạt động gây rối, phá hoại và xuyên tạc tình hữu nghị trong sáng, thủy chung của nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet.

Trước thử thách mới, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet vẫn kiên trì thực hiện đường lối hữu nghị và hợp tác do hai Đảng và hai Nhà nước đề ra. Các hoạt động hữu nghị giữa các tổ chức chính trị - xã hội, các hoạt động hợp tác giữa các tổ chức kinh tế, quốc phòng - an ninh đã được đẩy lên một bước mới, hình thức hoạt động hữu nghị và hợp tác được đổi mới hơn, đa dạng hơn và thiết thực hơn. Nhân dân ba tỉnh càng thấy rõ lợi ích thiết thực của mối tình hữu nghị, hợp tác Việt Nam - Lào nói chung và ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet nói riêng, càng quyết tâm xây dựng mối tình hữu nghị, hợp tác ngày càng phát triển cao hơn, đủ sức mạnh vượt qua mọi thử thách, thể hiện tinh thần tiến công cách mạng và sức sống trường tồn của tình hữu nghị và hợp tác đặc biệt Việt Nam - Lào.

6.2. Ý nghĩa lịch sử

Quan hệ Việt Nam - Lào qua hàng nghìn năm lịch sử và qua hơn nửa thế kỷ xây dựng mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt Việt Nam - Lào trong đấu tranh cách mạng và những thành tựu đạt được trong chặng đường xây dựng mối quan hệ hữu nghị hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet từ năm 1954 đến nay có ý nghĩa vô cùng lớn lao.

Khẳng định truyền thống đoàn kết của nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet trong sự nghiệp chống ngoại xâm và công cuộc xây dựng quê hương, đất nước

Mối quan hệ hữu nghị, hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là mối quan hệ của những cộng đồng cận cư, có địa bàn sinh sống kề sát nhau, có điểm xuất phát từ tinh thần đoàn kết được hình thành trong quá trình phát triển của các cộng đồng tộc người cư trú trên dải đất này. Trong suốt chiều dài lịch sử, nhân dân ba tỉnh đều cùng chịu những tác động về điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội và những biến cố lịch sử xảy ra trên địa bàn, từ đó giữa các cộng đồng cư dân sinh sống trên địa bàn ba tỉnh hình thành truyền thống đoàn kết. Truyền thống đó hình thành một cách tự nhiên trong quá trình đấu tranh thích nghi và chế ngự thiên nhiên để tồn tại, đó cũng là điểm xuất phát để truyền thống đoàn kết phát triển một cách tự nhiên từ cuộc đấu tranh với thiên nhiên đến các mối quan hệ xã hội.

Cùng với thời gian, các mối quan hệ cộng đồng của cư dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet nảy sinh thông qua các hoạt động kinh tế và trao đổi văn hóa. Từ trong những mối quan hệ về kinh tế, văn hóa, truyền thống đoàn kết tiếp tục hình thành và trao truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác, càng ngày càng bền chặt, truyền thống đoàn kết đã trở thành nhu cầu sống còn trong suốt chiều dài lịch sử.

Từ khi phong trào đấu tranh cách mạng phát triển mạnh mẽ ở hai nước Việt Nam - Lào và nhất là từ sau khi cách mạng thành công năm 1945, hai Đảng và hai Nhà nước đã có những chủ trương

và chính sách phát triển quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa hai nước Việt Nam - Lào, trong đó truyền thống đoàn kết của nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet được nâng lên thành quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh có cùng chung biên giới. Đây là bước phát triển đỉnh cao của truyền thống đoàn kết mà nhân dân ba tỉnh đã dày công xây đắp trong suốt tiến trình lịch sử. Từ truyền thống đoàn kết có tính tự phát, xuất phát từ nhu cầu tự thân của cộng đồng đã được hai Đảng, hai Nhà nước, cấp ủy Đảng, chính quyền và nhân dân ba tỉnh phát triển thành tình hữu nghị với một lý tưởng chung, mục tiêu chung, lợi ích chung. Vì thế có thể nói tình hữu nghị, hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã khẳng định truyền thống đoàn kết lâu đời của nhân dân ba tỉnh, được nhân dân ba tỉnh phát huy cao độ trong thời đại mới.

Góp phần quan trọng thúc đẩy tiến trình xây dựng và phát triển tình hữu nghị và hợp tác đặc biệt giữa hai nước Việt Nam - Lào

Với vị trí có ý nghĩa chiến lược trong tiến trình phát triển của hai nước Việt Nam - Lào, mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đều có tác động quan trọng đến xu thế phát triển mối quan hệ hữu nghị và hợp tác Việt Nam - Lào.

Sau khi giành được độc lập năm 1945, quan hệ hữu nghị hợp tác giữa hai nước Việt Nam – Lào phát triển hết sức thuận lợi. Nhờ vậy, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã có những hoạt động hợp tác trên tất cả các lĩnh vực chính trị, quân sự và kinh tế - xã hội. Lãnh đạo ba tỉnh đã trao đổi với nhau về các kế hoạch và kinh nghiệm xây dựng chính quyền cách mạng ở địa phương. Lực lượng vũ trang cách mạng của ba tỉnh đã phối hợp tác đánh địch trên địa bàn cả ba tỉnh, bảo vệ vùng tự do, gây cho thực dân Pháp nhiều tổn thất. Chính sự phối hợp này đã tạo cho khu vực Bình Trị Thiên của Việt Nam và khu vực Trung - Hạ Lào thành một mặt trận phối hợp, thu hút chủ lực của quân đội Pháp, góp phần cùng quân và dân Việt Nam đẩy mạnh tiến công địch trên chiến trường chính và giành thắng lợi quyết định trong chiến dịch lịch sử Điện Biên Phủ.

Như vậy, trong kháng chiến chống Pháp, mối quan hệ hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã vượt qua giới hạn của địa phương, đóng góp to lớn vào sự nghiệp hữu nghị và hợp tác chung của cả hai nước Việt Nam - Lào.

Sau hiệp định Giơnevơ năm 1954, Việt Nam và Lào chính thức đặt quan hệ ngoại giao. Đây là một bước phát triển mới có ý nghĩa to lớn trong quan hệ hữu nghị và hợp tác Việt Nam - Lào.

Tuy nhiên, cũng từ sau năm 1954, tình hình chính trị ở Lào có những diễn biến phức tạp. Do sự can thiệp của Mỹ và bọn phản động quốc tế, ở Lào xuất hiện ba lực lượng chính trị chủ yếu là Pathét Lào, phái hữu thân Mỹ và lực lượng trung lập. Sau sự sụp đổ của Chính phủ Liên hiệp dân tộc Lào, Mỹ đã lôi kéo Chính phủ Vương quốc Lào đi theo xu hướng phản động thân Mỹ, phá hoại mối quan hệ hữu nghị và hợp tác Việt Nam - Lào, làm cho mối quan hệ Việt Nam - Lào có lúc bị gián đoạn.

Trong khi mối quan hệ hữu nghị và hợp tác ở cấp Nhà nước trong giai đoạn này gặp khó khăn thì chính mối quan hệ giữa các địa phương của hai nước, nhất là các địa phương có cùng chung biên giới, trong đó có ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet trở thành cơ sở quan trọng để duy trì mối quan hệ hữu nghị, hợp tác theo từng địa bàn, từng lực lượng chính trị, xã hội để giữ vững mối quan hệ hữu nghị giữa nhân dân hai nước trong khi quan hệ quốc gia đang bị gián đoạn.

Sau chiến thắng mùa Xuân năm 1975, mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet càng được củng cố và phát triển trên tất cả các lĩnh vực đời sống chính trị, kinh tế, xã hội của ba tỉnh. Thông qua mối quan hệ hữu nghị và hợp tác, nhân dân ba tỉnh đã giúp nhau thực hiện những nhiệm vụ chính trị trong giai đoạn cách mạng mới, phát huy truyền thống đoàn kết chiến đấu, tin cậy, hợp tác lâu dài trên nguyên tắc bình đẳng, tôn trọng chủ quyền, tôn trọng lợi ích của nhau. Nhờ vậy, tình hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh vốn đã gắn bó trong cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc tiếp tục phát triển bền vững hơn trong sự nghiệp xây

dựng và bảo vệ quê hương, góp phần quan trọng vun đắp và thúc đẩy quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt Việt Nam - Lào phát triển ngày càng vững chắc.

Mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet mở ra khả năng phát triển mạnh mẽ cho cả ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet

Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet vốn là địa bàn có nguồn tài nguyên thiên nhiên hết sức phong phú và đa dạng, nhân dân ba tỉnh cùng có phẩm chất chung là chịu thương, chịu khó, cần cù lao động, không ngại khó khăn gian khổ. Tuy nhiên, do những khó khăn về điều kiện tự nhiên và đặc điểm lịch sử nên cả ba tỉnh đều là những địa phương nghèo, cơ sở hạ tầng yếu kém, trình độ quản lý thấp. Đây lại là địa bàn thường xuyên hứng chịu sự tàn phá khốc liệt của chiến tranh nên nhịp độ phát triển kinh tế - xã hội đang ở mức thấp so với bình quân chung ở mỗi nước. Ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet tuy phong phú về tài nguyên, đất đai nhưng dân số ít, trình độ dân trí chưa cao, hầu hết lực lượng lao động chưa được đào tạo nghề, sức mua kém, cơ chế thị trường chưa thông thoáng đã gây ra không ít khó khăn trong quá trình thực hiện các chương trình hợp tác kinh tế giữa ba tỉnh.

Trong những năm trước đây, cả ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đều ở trong tình trạng thiếu vốn và công nghệ cho đầu tư phát triển nên nhiều dự án phát triển và nhiều nguồn tài nguyên cần được khai thác để phát triển kinh tế - xã hội của mỗi tỉnh đều chờ sự đầu tư của nước ngoài.

Trên lĩnh vực văn hóa, xã hội, giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet có sự chênh lệch về mặt bằng văn hóa. Trong khi ở tỉnh Quảng Bình đã có thuận lợi từ thành tựu văn hóa, giáo dục, y tế đạt được trong quá trình thực hiện công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội thì ở hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet lại bị chiến tranh và sự phân hóa chính trị giữa các phe phái chi phối nên cơ hội dành cho phát triển văn hóa - xã hội ở hai tỉnh này rất hạn chế.

Từ khi hai Đảng và hai Nhà nước cùng thực hiện công cuộc đổi mới, tình hữu nghị giữa nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet bước sang một giai đoạn phát triển mới, tác động mạnh mẽ đến sự phát triển kinh tế - xã hội và bảo vệ quốc phòng - an ninh trên địa bàn ba tỉnh.

Để đáp ứng yêu cầu công cuộc đổi mới do Đại hội lần thứ VI của Đảng Cộng sản Việt Nam và Đại hội lần thứ IV của Đảng Nhân dân Cách mạng Lào đề ra, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet tiếp tục duy trì, củng cố tình hữu nghị và hợp tác từ quan hệ chính trị, quân sự là chủ yếu chuyển sang phát triển các mối quan hệ hữu nghị và hợp tác toàn diện, trong đó quan hệ hợp tác kinh tế đã dần dần trở thành trọng tâm trong hoạt động hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh.

Trong những thập kỷ gần đây, lãnh đạo ba tỉnh và lãnh đạo các ngành, địa phương trong ba tỉnh đã có những chuyến thăm và làm việc để hoạch định các chương trình hợp tác, trao đổi những hiểu biết, bổ sung, hỗ trợ, giúp đỡ nhau cùng phát triển. Nhiều doanh nghiệp nhà nước và doanh nghiệp tư nhân của Việt Nam nói chung và của tỉnh Quảng Bình nói riêng đã đầu tư có hiệu quả vào sản xuất kinh doanh trên địa bàn hai tỉnh Khăm Muộn và Savannakhet. Các ban, ngành cấp tỉnh và các tổ chức đoàn thể xã hội của Quảng Bình đã tư vấn giúp hai tỉnh bạn hoạch định chiến lược phát triển kinh tế - xã hội trong từng giai đoạn, giúp xây dựng các đơn vị kinh tế mới trong các lĩnh vực nông, lâm nghiệp, thương mại và dịch vụ... phù hợp với xu thế phát triển kinh tế thị trường và hội nhập kinh tế thế giới. Các tổ chức kinh tế của Quảng Bình đã tham gia xây dựng hạ tầng cơ sở cho sự phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn hai tỉnh Khăm Muộn và Savannakhet như xây dựng các tuyến đường giao thông, các xí nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng, khai khoáng, chế biến nông sản... Một số cơ sở phúc lợi xã hội và thiết chế văn hóa cộng đồng như bệnh viện, trường học, nhà văn hóa, sân thể thao của hai tỉnh Khăm Muộn và Savannakhet cũng được các đơn vị, ban ngành của tỉnh Quảng Bình hợp tác, giúp đỡ xây dựng. Một số mô hình liên doanh, liên kết giữa ba tỉnh đã được hình thành và phát huy hiệu quả. Quảng Bình trở

thành thị trường trực tiếp cho hai tỉnh Khăm Muộn và Savannakhet như lâm sản, nông sản, hàng tiêu dùng. Ngược lại, hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet cũng là thị trường trực tiếp của Quảng Bình như một số mặt hàng vật liệu xây dựng, hàng nông sản, hàng tiêu dùng. Giao thương giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet ngày càng mở rộng khỏi phạm vi thành thị, phát triển đến tận nông thôn, vào sâu trong các bản làng. Khăm Muộn và Savannakhet còn là cầu nối đầu tư, giao thương từ Thái Lan và các nước Trung Á thâm nhập vào Việt Nam qua hành lang Đông Tây.

Đặc biệt, với vị trí thuận lợi là địa bàn ven biển và ở vào vị trí trung lộ của cả nước, lại nằm ở địa bàn cầu nối trên hành lang Đông Tây, tỉnh Quảng Bình có lợi thế mở rộng giao lưu, hợp tác quốc tế. Từ lợi thế đó, trên cơ sở mối quan hệ hữu nghị và hợp tác, tỉnh Quảng Bình có khả năng giúp hai tỉnh Khăm Muộn và Savannakhet mở rộng hợp tác ra khu vực ASEAN bằng đường biển qua cảng Hòn La, cảng Gianh, cảng Nhật Lệ và đường sắt xuyên Á. Ngược lại, hai tỉnh Khăm Muộn và Savannakhet có thể giúp Quảng Bình mở rộng quan hệ quốc tế, thâm nhập thị trường và thu hút vốn đầu tư từ các nước trong tiểu vùng Mê Kông.

Như vậy, trong xu thế cải cách, mở cửa, việc phát triển mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet sẽ mang lại những lợi thế quan trọng để ba tỉnh đẩy nhanh nhịp độ phát triển kinh tế - xã hội, tăng cường tiềm lực quốc phòng - an ninh, dần dần thu hẹp khoảng cách giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet với các địa phương khác ở hai nước Việt Nam và Lào, từ đó vươn lên hội nhập với nhịp độ phát triển chung của cả nước và khu vực, biến ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet thành địa bàn năng động và hấp dẫn trong bối cảnh phát triển của tiểu vùng Mê Kông hành lang kinh tế Đông - Tây.

6.3. Bài học kinh nghiệm

Trải qua hàng trăm năm lịch sử quan hệ Việt Nam - Lào và qua hơn nửa thế kỷ xây dựng quan hệ hữu nghị, hợp tác đặc biệt giữa

ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet (1954-2015), mối tình hữu nghị thủy chung, son sắt giữa nhân dân ba tỉnh đã được thử thách bền vững qua thời gian, đã trở thành tài sản tinh thần chung của nhân dân ba tỉnh. Từ thực tế sinh động của mối tình hữu nghị và hợp tác mà lãnh đạo Đảng, chính quyền và nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet dày công xây dựng và vun đắp đã mang lại những bài học lịch sử quý giá để từ đó phát huy những giá trị của nó trên con đường xây dựng hai nước Việt Nam - Lào nói chung và ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet ngày càng phát triển phồn thịnh.

Xây dựng mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet phải dựa trên nền tảng tư tưởng cách mạng và tình cảm trong sáng thủy chung giữa hai Đảng, hai Nhà nước và nhân dân hai nước Việt Nam - Lào

Mối quan hệ truyền thống giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet vốn có hàng trăm năm lịch sử. Đó là mối quan hệ tự phát, hình thành trong điều kiện của cuộc đấu tranh với tự nhiên, với giặc ngoại xâm để cùng tồn tại và phát triển trên địa bàn gần gũi ở hai phía Đông và Tây Trường Sơn. Do hoàn cảnh lịch sử chi phối, mối quan hệ đó trải qua nhiều thử thách và cũng không ít thăng trầm. Chỉ đến khi Đảng Cộng sản Đông Dương thành lập và lãnh đạo phong trào cách mạng ba nước Đông Dương thì mối tình hữu nghị giữa hai nước Việt Nam - Lào nói chung và quan hệ hữu nghị giữa các địa phương của hai nước, trong đó có ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet mới được xác định như là một nhiệm vụ chiến lược trong cách mạng của mỗi nước và từ đó mới có cơ sở phát triển vững chắc.

Đặc biệt, từ khi Đảng Lao động Việt Nam và Đảng Nhân dân Lào được thành lập và lãnh đạo phong trào cách mạng của hai nước thì mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa hai nước và giữa các địa phương có quan hệ truyền thống được thiết lập trên nguyên tắc của chủ nghĩa quốc tế vô sản, trên nền tảng của tư tưởng cách mạng mà hai Đảng, hai Nhà nước và nhân dân hai nước đang theo đuổi, với tình cảm trong sáng, thủy chung.

Tuy vậy, mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa Việt Nam - Lào nói chung và ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet nói riêng cũng trải qua rất nhiều thăng trầm. Có thời kỳ lịch sử, trong khi nhân dân Việt Nam tiến hành cuộc kháng chiến toàn dân, toàn diện chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược thì một bộ phận ngụy quyền tay sai vẫn ráo riết thi hành chính sách phản động, cấu kết với lực lượng cực hữu ở Lào, tìm mọi cách xuyên tạc đường lối cách mạng của hai Đảng, tuyên truyền phá hoại tình hữu nghị giữa hai nước. Trong khi đó, sự tồn tại ba phái chính trị ở Lào cũng gây nhiều khó khăn cho việc xây dựng mối quan hệ hữu nghị, hợp tác giữa lực lượng cách mạng và nhân dân hai nước Việt Nam - Lào. Sau năm 1954, khi tỉnh Quảng Bình nằm trong lòng miền Bắc xã hội chủ nghĩa, có điều kiện ổn định về chính trị và từng bước phát triển kinh tế - xã hội theo đường lối cách mạng xã hội chủ nghĩa thì trên địa bàn hai tỉnh Khăm Muộn và Savannakhet vẫn còn diễn ra sự tranh chấp gay gắt giữa lực lượng cách mạng Pathét Lào, lực lượng cực hữu và lực lượng trung lập. Trong tình huống đó, các lực lượng phản động ở Lào cấu kết với thực dân Pháp không ngừng tuyên truyền kích động, chia rẽ mối tình hữu nghị giữa lực lượng cách mạng và nhân dân hai nước. Trong thời kỳ mở rộng cuộc chiến tranh xâm lược ra toàn Đông Dương, đế quốc Mỹ tiến hành nhiều thủ đoạn kích động tâm lý nhân dân ba nước Việt Nam, Lào và Campuchia, gây ra sự kỳ thị dân tộc, thực hiện âm mưu chia rẽ ba nước Đông Dương, phá hoại tình hữu nghị lâu đời của ba dân tộc, dùng địa bàn nước này để bao vây, chống phá phong trào cách mạng của nước kia.

Sau thắng lợi của cuộc chiến tranh vệ quốc, cả Việt Nam và Lào đều rơi vào thời kỳ khó khăn do khủng hoảng kinh tế, các thế lực phản động quốc tế và trong hai nước đã xuyên tạc mục tiêu, lý tưởng xã hội chủ nghĩa, gieo rắc hoang mang, nghi ngờ đường lối cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Trong những điều kiện lịch sử ấy, cấp ủy Đảng, chính quyền và nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet vẫn kiên định lập trường cách mạng, coi đó là nền tảng tư tưởng kim chỉ nam cho việc phát triển mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh.

Thông qua mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa hai nước Việt Nam - Lào, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã xác định được con đường để giải phóng quê hương, đất nước khỏi kẻ thù xâm lược, giành độc lập tự do, tạo cơ hội để đưa nền kinh tế - xã hội của mỗi địa phương phát triển cùng nhịp độ với cả nước và hội nhập với khu vực chính là con đường cách mạng vô sản. Đó chính là mục tiêu và lợi ích chung mà nhân dân hai nước Việt Nam - Lào và nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã xác định ngay từ khi cách mạng hai nước giành được thắng lợi năm 1945.

Chính nhờ lấy lập trường cách mạng và tình cảm trong sáng thủy chung giữa hai dân tộc Việt Nam - Lào làm kim chỉ nam cho việc xây dựng và phát triển quan hệ hữu nghị và hợp tác mà nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã vượt qua những thử thách hết sức gay gắt, giữ vững mối tình hữu nghị son sắt trước mọi diễn biến phức tạp của cuộc đấu tranh dân tộc và đấu tranh giai cấp và xây dựng quê hương, đất nước trong trong hơn nửa thế kỷ qua. Lý tưởng cách mạng và tình cảm trong sáng thủy chung giữa hai dân tộc Việt Nam - Lào chính là nhân tố đảm bảo cho nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet xây dựng mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt phát triển bền vững.

Xây dựng mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet phải được thực hiện một cách thường xuyên, liên tục, lâu dài và coi đó là một bộ phận không tách rời trong chiến lược phát triển của mỗi tỉnh

Quan hệ đoàn kết giữa nhân dân hai nước Việt Nam - Lào vốn hình thành từ rất lâu đời nhưng chỉ từ sau khi cách mạng thành công năm 1945, hai Đảng và hai Nhà nước mới có đủ điều kiện thuận lợi để đưa truyền thống đoàn kết phát triển lên một bước cao hơn, toàn diện hơn, trở thành mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt. Từ đó, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet mới có cơ hội thúc đẩy các mối quan hệ giữa ba tỉnh, tổ chức các hoạt động hữu nghị, hợp tác giúp đỡ nhau trong chiến đấu chống giặc ngoại xâm và xây dựng quê hương.

Tuy nhiên, bên cạnh những thuận lợi về vị trí địa lý và truyền thống đoàn kết hình thành từ lâu đời thì mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet còn bị chi phối bởi rất nhiều sự biến động chính trị, kinh tế, xã hội diễn ra trong các thời kỳ lịch sử. Sự thay đổi thể chế chính trị, cơ cấu hành chính qua từng thời kỳ lịch sử, các điểm đặc thù về tự nhiên, xã hội và sự không đồng đều về nhịp độ phát triển kinh tế, xã hội và sắc thái văn hóa của từng địa phương là những tác nhân có ảnh hưởng đến quá trình hình thành và phát triển mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet. Trong bối cảnh đó, để đảm bảo cho mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet tồn tại và phát triển bền vững, nhân dân ba tỉnh đã luôn tranh thủ mọi cơ hội để thúc đẩy các hoạt động hữu nghị, xây dựng các chương trình hợp tác, duy trì các mối quan hệ trong mọi điều kiện phức tạp của quá trình chiến tranh vệ quốc cũng như quá trình xây dựng quê hương, đất nước. Nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet coi việc thường xuyên chăm lo mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh là một nguyên tắc sống còn, đảm bảo cho mối quan hệ hữu nghị và hợp tác được các thế hệ con em nhân dân ba tỉnh kế tục trong các thời kỳ phát triển của cách mạng. Chính nhờ vậy mà trong điều kiện khốc liệt của chiến tranh cũng như trong những thời kỳ nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet gặp phải lúng túng trong việc tháo gỡ những khó khăn, trở ngại do hậu quả của cơ chế quan liêu, bao cấp, ảnh hưởng nặng nề đến kinh tế và đời sống của nhân dân nhưng nhân dân ba tỉnh vẫn kiên trì giữ vững và không ngừng vun đắp mối tình hữu nghị và hợp tác và thông qua đó để hỗ trợ lẫn nhau vượt qua thử thách.

Để mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet được thực hiện một cách thường xuyên, liên tục, Đảng bộ, chính quyền ba tỉnh đã đặt nhiệm vụ xây dựng mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh thành một nhiệm vụ chính trị quan trọng, là một bộ phận quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và quốc phòng - an ninh của mỗi địa phương.

Trong mỗi giai đoạn lịch sử, tùy thuộc vào cục diện chính trị của mỗi địa phương, mỗi nước và tình hình khu vực mà ba tỉnh đề ra những nhiệm vụ trước mắt và lâu dài để phát triển mối quan hệ hữu nghị đó. Theo thời gian, mối quan hệ hữu nghị giữa ba tỉnh đã phát triển từ thấp đến cao, từ phạm vi hẹp trong các tổ chức Đảng, chính quyền đến đoàn thể quần chúng và dần dần trở thành hoạt động tự giác của nhân dân ở các thôn xóm, bản làng và các cộng đồng dân cư có quan hệ gần gũi.

Từ thực tế đó, mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet có điều kiện thuận lợi cơ bản để duy trì thường xuyên, liên tục và trở thành một trong những nhiệm vụ quan trọng trong chiến lược phát triển của mỗi tỉnh.

Xây dựng mối quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet phải được thực hiện trên cơ sở cộng đồng chia sẻ trách nhiệm, bình đẳng, tôn trọng lợi ích của mỗi tỉnh và lợi ích chung của cả ba tỉnh

Trong tiến trình phát triển của cuộc chiến tranh vệ quốc, hai nước Việt Nam và Lào đều là những nước nhỏ, tiềm lực kinh tế và quốc phòng chưa đủ mạnh nhưng đã phải đương đầu với các thế lực xâm lược có tiềm lực kinh tế - quốc phòng lớn gấp nhiều lần. Trong hoàn cảnh đó, nhân dân hai nước Việt Nam - Lào nói chung và nhân dân giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet nói riêng đã sớm nhận thức được lợi ích chung giữa hai dân tộc và giữa các địa phương lân cận, sớm hình thành liên minh chiến đấu vì sự tồn vong của hai dân tộc và các cộng đồng dân cư sống trên hai đất nước Việt Nam - Lào. Ngay từ khi mới hình thành mối liên minh chiến đấu của nhân dân giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet được thực hiện trên nguyên tắc bình đẳng dân tộc, vừa thể hiện tinh thần cộng đồng trách nhiệm.

Từ chỗ mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet bắt nguồn từ truyền thống đoàn kết, hình thành một cách tự phát, nảy sinh tự phát trong các quan hệ cộng đồng cư dân hai bên sườn Đông và Tây của dãy Trường Sơn,

dần dần trở thành một nhu cầu thiết thực, mang tính chất tự giác. Đây là tiền đề khách quan để phát triển tình đoàn kết giữa cộng đồng các tộc người trở thành mối tình hữu nghị và hợp tác giữa nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet được thực hiện trên cơ sở cộng đồng trách nhiệm, bình đẳng và tôn trọng lợi ích của nhau, trở thành một nhiệm vụ quốc tế có ý nghĩa chiến lược của mỗi nước và mỗi địa phương.

Trong suốt thời kỳ đấu tranh chống xâm lược, địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là đầu mối giao thông quan trọng liên thông với các chiến trường chính trong chiến tranh giữ nước và chiến tranh cách mạng ở Đông Dương. Chính vì vậy, trong các cuộc chiến tranh bảo vệ Tổ quốc, ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đều là địa bàn chịu sự thử thách khốc liệt nhất của chiến tranh. Nhân dân ba tỉnh đã chiến đấu kiên cường để bảo vệ huyết mạch giao thông chiến lược của hai nước Việt Nam và Lào. Nhờ vậy, các lực lượng yêu nước và cách mạng của Việt Nam và Lào có chỗ đứng chân vững chắc trên địa bàn ba tỉnh để triển khai lực lượng chiến đấu chống kẻ thù. Nhiều cuộc khởi nghĩa của nhân dân Việt Nam đã lấy địa bàn hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet làm hậu cứ, xây dựng và bảo toàn lực lượng để từ đó hội quân và triển khai lực lượng về Việt Nam chiến đấu qua các cửa khẩu vượt Trường Sơn. Ngược lại, nhiều cuộc khởi nghĩa của lực lượng yêu nước Lào đã xây dựng căn cứ phía Đông Trường Sơn, trên đất Quảng Bình để từ đó vượt sang phía Tây Trường Sơn đánh địch. Địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet luôn luôn là cơ sở đảm bảo các nguồn lực kinh tế quốc phòng cho các lực lượng vũ trang hoạt động ở khu vực miền Trung Việt Nam và Hạ Lào.

Trong thời kỳ cận đại, ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là địa bàn đứng chân của lực lượng yêu nước chống Pháp. Nhân dân hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet đã phối hợp chặt chẽ với nhân dân Quảng Bình tiến hành các cuộc chiến tranh du kích đánh Pháp. Đặc biệt, khi xuống chiếu Cần Vương chống Pháp, vua Hàm Nghi đã lựa chọn con đường qua địa bàn hai tỉnh Khăm Muộn, Savannakhet để đưa "Triều đình Cần Vương" thoát vòng bao vây

của thực dân Pháp, được nhân dân Lào bảo vệ an toàn cho bộ chỉ huy phong trào "Cần Vương".

Trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Đông Dương trước đây, Đảng Lao động Việt Nam và Đảng Nhân dân Lào sau này, các lực lượng cách mạng Việt Nam và Lào cũng coi ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là địa bàn chiến lược. Thông qua các căn cứ được xây dựng hai bên sườn Đông và Tây của dãy Trường Sơn và qua các con đèo vượt Trường Sơn, lực lượng quân sự hai nước đã phối hợp triển khai các mũi tiến công chiến lược, đập tan các âm mưu và thủ đoạn của kẻ thù.

Địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet không chỉ là điểm xuất phát có ý nghĩa chiến lược của các lực lượng quân sự mà còn là địa bàn đứng chân, nơi cung cấp các nguồn lực thiết yếu đảm bảo cho các lực lượng quân sự hai nước có đủ sức mạnh để tổ chức triển khai các nhiệm vụ chiến lược. Mặc dù có đặc điểm tự nhiên hết sức khắc nghiệt, điều kiện kinh tế - xã hội không thuận lợi như những địa phương trong hai nước Việt Nam và Lào nhưng nhân dân ba tỉnh luôn luôn đảm bảo nguồn nhân tài, vật lực cung ứng cho lực lượng chiến tranh cách mạng của hai nước Việt Nam và Lào.

Trong thời kỳ hòa bình xây dựng, địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet án ngữ trên tuyến hành lang Đông Tây, nối khu vực Nam Á, Trung Á qua các cửa ngõ trên đất Khăm Muộn, Savannakhet vượt Trường Sơn qua đất Quảng Bình để từ đó tỏa ra hai miền Nam Bắc và hội nhập khu vực Đông Nam Á theo chiến lược hướng biển. Như vậy, địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là nơi hội tụ không chỉ của cả nước Việt Nam, Lào mà còn là điểm hấp dẫn các yếu tố giao thương của thế giới, trực tiếp là ba khu vực kinh tế giàu tiềm năng: Trung Á, Nam Á và Đông Nam Á.

Xu thế cải cách mở cửa và hội nhập quốc tế đã mặc nhiên gắn kết quyền lợi giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet. Sự hỗ trợ lẫn nhau giữa ba tỉnh sẽ tạo điều kiện thuận lợi trong việc khai thác các tiềm năng, thế mạnh của mỗi địa phương để cùng phát triển.

Đó cũng là một trong những nhu cầu không thể thiếu trong quá trình tổ chức thực hiện đường lối đổi mới toàn diện nền kinh tế - xã hội của hai Đảng và hai Nhà nước. Những thành tựu về phát triển kinh tế - xã hội và bảo vệ quốc phòng - an ninh trên địa bàn ba tỉnh có cùng chung đường biên giới và có cùng vị trí chiến lược sẽ có tác động không nhỏ đến tiến trình thực hiện đường lối đổi mới ở hai nước Việt Nam - Lào.

Như vậy trong suốt chiều dài lịch sử, quan hệ hữu nghị và hợp tác đặc biệt giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đều hình thành một cách tự thân, xuất phát từ lợi ích chung của hai nước Việt Nam - Lào và luôn luôn được nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet giữ gìn, vun đắp một cách vô tư, trong sáng thủy chung.

Đa dạng hóa các hình thức, nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động hữu nghị và hợp tác trên tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội

Từ thực tiễn xây dựng và phát triển mối quan hệ hữu nghị và hợp tác, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã sáng tạo ra nhiều hình thức hoạt động phong phú và đa dạng, vận dụng đa dạng các hình thức hoạt động hữu nghị và hợp tác để thúc đẩy tiến trình phát triển mối quan hệ hữu nghị giữa hai nước. Từ chỗ mối quan hệ các bên chỉ là những quan hệ đơn thuần giữa các cộng đồng cận cư, trải qua thời gian, mối quan hệ đã phát triển dưới nhiều hình thức đa dạng, toàn diện trên tất cả các lĩnh vực chính trị, quân sự, kinh tế, văn hóa, xã hội. Chỉ có đa dạng hóa các hình thức hoạt động thì mối quan hệ hữu nghị và hợp tác mới thực sự thu hút được sự tham gia của đông đảo quần chúng và mới mang lại hiệu quả thiết thực.

Trước hết, phải coi quan hệ hữu nghị và hợp tác trên lĩnh vực chính trị là điều kiện tiên quyết đảm bảo cho mối quan hệ hữu nghị và hợp tác diễn ra đúng đường lối cách mạng của hai Đảng và hai Nhà nước Việt Nam - Lào. Mối quan hệ hữu nghị và hợp tác về chính trị trước hết được thể hiện ở mối quan hệ giữa cấp ủy Đảng và chính quyền ba tỉnh. Đây là nhân tố quan trọng để xây dựng và phát triển mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh. Thông qua hữu nghị và hợp tác

về chính trị, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet mới có cơ hội nâng cao nhận thức, về mục tiêu chung của cách mạng hai nước Việt Nam - Lào, về đường lối và nhiệm vụ cách mạng của hai Đảng, hai Nhà nước và nhân dân hai nước đang theo đuổi.

Trên lĩnh vực quân sự, mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet sẽ góp phần tăng cường sức mạnh quân sự cho cả ba tỉnh trong sự nghiệp giải phóng dân tộc trước đây cũng như trong sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa ngày nay. Mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh sẽ mở ra cơ hội cho các địa phương trao đổi học tập kinh nghiệm lẫn nhau trong quá trình xây dựng lực lượng quốc phòng toàn dân, tăng cường sức mạnh chi viện lẫn nhau trong các hoạt động quân sự nhằm tiêu diệt kẻ thù chung của hai dân tộc.

Quá trình xây dựng các mối quan hệ hữu nghị và hợp tác trên các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội, các bên đã sáng tạo ra nhiều hình thức đa dạng, linh hoạt và phong phú nhằm bảo tồn và kế thừa các thành quả kinh tế - xã hội và những giá trị văn hóa vật chất, tinh thần mà nhân dân ba tỉnh đã giành được trong tiến trình lịch sử, thúc đẩy quá trình phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn mỗi tỉnh.

Trên cơ sở các hoạt động hữu nghị và hợp tác được mở rộng, một số tổ chức hoạt động hữu nghị và hợp tác ra đời dưới nhiều hình thức phong phú.

Các tổ chức hoạt động hữu nghị và hợp tác như các hội hữu nghị, chi hội hữu nghị, các tổ chức kết nghĩa đã được thành lập và trở thành thành viên của Mặt trận đoàn kết dân tộc ở địa phương. Sau khi hai nước thực hiện chính sách mở cửa thì sự ra đời của các tổ chức kinh tế hoạt động xuyên quốc gia, các tổ chức liên doanh, liên kết cũng tham gia tích cực vào các hoạt động hữu nghị. Đó là chỗ dựa quan trọng để nhân dân ba tỉnh triển khai các hoạt động hữu nghị và hợp tác.

Cùng với sự phát triển của các tổ chức hữu nghị thì quy mô và phương thức hoạt động hữu nghị và hợp tác ngày càng phong phú và đa dạng. Từ chỗ hoạt động hợp tác giới hạn trong việc trao đổi kinh tế

đơn thuần giữa các cộng đồng cận cư, hoạt động hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã được nâng lên tầm quan hệ quốc tế. Cấp ủy Đảng, chính quyền ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã xây dựng chương trình hoạt động hữu nghị, hợp tác lâu dài, định kỳ 5 năm và hàng năm. Ngoài ra, các tổ chức chính trị - xã hội, các tổ chức liên doanh, liên kết đã có những hình thức hoạt động định kỳ và không định kỳ nhằm thực hiện chương trình chung của ba tỉnh đề ra. Cấp ủy Đảng và chính quyền ba tỉnh đã có những chuyến viếng thăm, trao đổi các kế hoạch hoạt động hữu nghị và hợp tác. Từ sau ngày tái lập tỉnh Quảng Bình vào năm 1989, được sự đồng ý của hai Đảng và hai Nhà nước, hai tỉnh Quảng Bình và Khăm Muộn đã chính thức ký các văn bản hữu nghị giữa hai tỉnh, định kỳ trao đổi các đoàn đại biểu của hai tỉnh thực hiện những chuyến viếng thăm, học tập kinh nghiệm và kiểm tra việc triển khai thực hiện chương trình hữu nghị hợp tác của mỗi bên.

Trên lĩnh vực văn hóa, xã hội, các cơ quan nhà nước, các đoàn thể chính trị - xã hội và các ngành chuyên môn đã tổ chức các hoạt động giao lưu văn hóa, tổ chức các hoạt động xã hội giữa nhân dân các địa phương có quan hệ gần gũi. Các hoạt động này đã góp phần tăng cường sự hiểu biết lẫn nhau và mở ra cơ hội thúc đẩy hợp tác giữa nhân dân trong ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet.

Như vậy, có thể nói việc đa dạng hóa các hình thức và nội dung hoạt động hữu nghị, hợp tác, việc mở rộng quy mô và phạm vi hoạt động chính là một trong những yếu tố quan trọng thúc đẩy sự phát triển bền vững của mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet.

Xây dựng mối quan hệ hữu nghị và hợp tác phải hướng tới xu thế hội nhập và phát triển để đưa nền kinh tế - xã hội của ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet phát triển cùng nhịp độ với các địa phương khác trong nước và trong khu vực

Ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đều là những tỉnh nghèo, có điểm xuất phát thấp, trong suốt chiều dài lịch sử, địa bàn ba tỉnh chưa bao giờ là điểm hội tụ các hoạt động kinh tế - xã hội của mỗi nước và các nước trong khu vực. Chính vì vậy, từ lâu

nền kinh tế - xã hội của ba tỉnh vẫn nằm trong tình trạng kém năng động, ít có những mối quan hệ giao thương với các địa phương khác trong khu vực.

Sau thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, nhất là từ sau khi có đường lối đổi mới của hai Đảng, hai Nhà nước, tình hình kinh tế - xã hội ở ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet bắt đầu có những chuyển động tích cực. Dưới sự lãnh đạo của cấp ủy Đảng và chính quyền ba tỉnh, nhân dân Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet đã tăng cường hữu nghị và hợp tác trong công cuộc hàn gắn vết thương chiến tranh, khôi phục kinh tế, ổn định đời sống và hợp tác lẫn nhau để tổ chức thực hiện đường lối đổi mới do hai Đảng và hai Nhà nước đề ra.

Nếu như trong thời kỳ thực hiện cuộc cách mạng dân tộc dân chủ và trong cuộc chiến tranh vệ quốc, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet cùng chung một mục tiêu, cùng chung một kẻ thù, thì trong giai đoạn mới, nhân dân ba tỉnh cùng chung nhiệm vụ chiến lược thực hiện công cuộc xây dựng quê hương theo đường lối đổi mới. Đây chính là giai đoạn nhân dân ba tỉnh có điều kiện thuận lợi nhất để tăng cường hữu nghị và hợp tác nhằm hỗ trợ nhau phát triển kinh tế - xã hội trong xu thế mở cửa và hội nhập quốc tế. Trên cơ sở các hiệp định hợp tác giữa hai nước Việt Nam - Lào, nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet có điều kiện thuận lợi để đẩy mạnh và phát triển mối quan hệ hữu nghị và hợp tác lên tầm cao mới. Trong giai đoạn trước mắt và lâu dài, quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet phải là mối quan hệ toàn diện, trong đó hợp tác kinh tế sẽ là động lực và đòn bẩy để phát huy nội lực của mỗi tỉnh và tạo sự liên kết giữa ba tỉnh.

Nếu như trước đây, địa bàn ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là vùng kinh tế kém năng động thì với vị trí cầu nối trên hành lang kinh tế Đông - Tây và tiểu vùng Mê Kông, việc tăng cường hữu nghị, hợp tác giữa ba tỉnh và mở rộng hợp tác khu vực sẽ mở ra triển vọng cho ba tỉnh hội nhập vào nhịp độ phát triển chung. Trong những năm gần đây, khi hàng loạt các tài nguyên thiên nhiên

và di sản văn hóa của Việt Nam và Lào nói chung, của ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet nói riêng được công nhận là Di sản thế giới thì ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet sẽ là cửa ngõ đón du khách thế giới đến với hai nước Việt Nam - Lào qua hành lang Đông - Tây.

Tăng cường mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet theo hướng hội nhập quốc tế trước hết sẽ giúp ba tỉnh vượt qua những vướng mắc trong cơ chế, chính sách phát triển kinh tế - xã hội, sức sản xuất và tìm ra lối thoát cho các nguồn lực kinh tế tiềm tàng trên địa bàn ba tỉnh. Việc mở rộng mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet theo hướng hội nhập và phát triển sẽ thúc đẩy sự phát triển các lĩnh vực văn hóa - xã hội, góp phần nâng cao dân trí, cải thiện chất lượng nguồn nhân lực để đáp ứng yêu cầu công cuộc đổi mới.

Mặc dù ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet có nhiều điểm tương đồng về điều kiện tự nhiên và đặc điểm kinh tế, xã hội nhưng mỗi tỉnh bị chi phối bởi những hoàn cảnh khác nhau nên trình độ phát triển kinh tế và mặt bằng văn hóa còn có những chênh lệch nhất định. Trong thực tế đó, việc mở rộng hoạt động hữu nghị và hợp tác sẽ tạo điều kiện cho mỗi tỉnh khắc phục những mặt hạn chế, nhanh chóng rút ngắn khoảng cách chênh lệch, vươn lên phát triển cùng nhịp độ chung.

Tăng cường mối quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet theo hướng hội nhập quốc tế mang lại cho ba tỉnh tầm nhìn mới trong hợp tác, đầu tư quốc tế, mở ra khả năng thu hút các nguồn đầu tư nước ngoài, tăng cường khả năng mở rộng giao thương. Đây chính là nhân tố quan trọng để khai thác ưu thế về vị trí của ba tỉnh trên hành lang phát triển kinh tế Đông - Tây, là cơ hội biến ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet thành địa bàn hấp dẫn cho các dự án đầu tư quốc tế.

Quan hệ hữu nghị và hợp tác giữa ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet chỉ có thể phát triển mạnh mẽ và bền vững khi

mối quan hệ hữu nghị và hợp tác phải hướng tới việc tạo cơ hội cho mỗi tỉnh phát huy lợi thế của mình, đẩy mạnh quá trình hữu nghị và hợp tác theo hướng hội nhập cùng phát triển.

Như vậy có thể thấy rằng, mặc dù con đường hình thành và phát triển của tình hữu nghị, hợp tác Việt Nam - Lào trải qua nhiều gian lao, thử thách nhưng thực tiễn sinh động của mối quan hệ hữu nghị giữa nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là một minh chứng hùng hồn cho tình đoàn kết quốc tế Việt Nam - Lào trong sáng, thủy chung và đời đời bền vững. Mối tình hữu nghị và hợp tác đặc biệt Việt Nam - Lào nói chung và quan hệ hữu nghị hợp tác giữa nhân dân ba tỉnh Quảng Bình, Khăm Muộn, Savannakhet là hành trang quý báu đồng hành cùng nhân dân hai nước Việt Nam - Lào trong sự nghiệp cách mạng vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh và chủ nghĩa xã hội.